

Allen Ginsberg az Egyetemi Színpadon

A hisztéria és düh kultúrája

Második évadját nyitotta meg az Egyetemi Színpad. Az Oresztész című darab nyilvános főpróbája, egy egyetemistákból alakult (ám professzionális szinten muzsikáló) vonósnegyes fellépte és a Modern Szörnyűségek Labirintusa nevű vándorszínház mellett nem kisebb vendég jelezte szimpátiáját megjelenésével, mint Allen Ginsberg, a beat-nemzedék legendás alapító egyénisége. A Magyar Hírlap rövid nyilatkozatra kérte.

— *Mi a célja a belgrádi látogatásnak, melyről itt elmondta, hogy Eörsi Istvánnal, versei magyar fordítójával a közeljövőben tervezik?*

— Egy baráti társaság hívott meg minket Eörsi István révén, aki épp most érkezett vissza Szarajevóból. Belgrádba és Újvidékre megyünk; meg szeretnénk látogatni azokat a barátainkat, akik még létezhetnek ott értelmiségiként egyáltalán.

— *Gondolja, hogy a kultúra eszközeivel meg lehet változtatni az eseményeket a délszláv területeken?*

— Maga, ami ott történik, kultúra; a hisztéria és a düh kultúrája. Egy hisztérikus kultúra — ez persze azt jelenti, hogy semmiképp sem az értelem kultúrája.

— *Lehet-e erre autentikus reakció az „értelem” részéről?*

— Természetesen. Úgy kell kezelni, mint minden hisztériát és a dühöt; demonstrálni kell vele szemben a nyugalmat. Ha az ember mint egyén szembesül a dühvel és a hisztériával, érthetően zavarba jön. De a konkrét problémát tekintve: maga a háború más-e, mint kultúra? Az eredetét tekintve bármi a világon más-e, mint kultúra? A diktatúra tehát a maga totalitásában szintén önálló kultúra. Ezzel csak egy alapjaiban más kultúrával lehet szembefordulni.

— *Ha már kultúrákról szölkünk: véleménye szerint hozhat-e az egész Európát egyre erősebben befolyásoló amerikai kultúra a diktatúra politikai hagyományára épülő Kelet-Európára nézve bármilyen jelentős változást?*

— Én nem az amerikai kultúráról beszélnék szívesen, inkább a nyugalom általános kultúrájá-

Allen Ginsberg

FOTÓ: ISZA FERENC

ról. A nyugalom jelentőségéről. Ez sokkal inkább a buddhista kultúra sajátja; tipikusan keleti kultúra. Keleti kultúra — itt és most esetleg Levi's farmerbe öltözve.

— *A kozmopolitizmus jelentőségét — mely a hippimozgalom fontos jelszava volt — kiemelte itteni rövid előadásában. A nemzetek közötti toleranciának van bármi esélye a világ mai állapotában?*

— A Balkánon, amiről most legfőképp szó van, például évszázadokon át volt esélye, de most nincs; nem is lesz, amíg az emberek ingerültek és kizárólagosságra, egyeduralomra törek-szenek. Mindaddig nem lesz semmilyen megoldás, amíg a szerb kormány felügyelheti a médiumokat, amíg hipnózisban tarthatja az embereket.

— *Mi lehet akkor a szerepe a*

térségben kétségtelenül erősödő amerikai — politikai és kulturális — befolyásnak?

— Melyik kultúráról: az FBI-, a CIA-kultúráról, a washingtoni kormánykultúráról, a Reagan- és Bush-adminisztrációról; vagy a hippik, a beatnikek, a dzsesszenészek, a feketék kultúrájáról beszél? Nagyon sok kultúra van Amerikában.

— *Arról az egységesülő tömegkultúráról kérdezem, mely sokak szerint az európai emberek számára is egyedüli orientáló tényező marad az ezredvégre...*

— Egy szóval válaszolok: a televízió — ez a megkerülhetetlen realitás, a manipuláció kulcsa. Demokráciában és diktatúrában — Amerikában éppúgy, mint Szerbiában.

• Harangozó István